

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Karla Podolky a JUDr. Petra Příhody, rozhodl o návrhu žalobkyně TeliaSonera International Carrier Czech Republic a. s., IČ 26207842, se sídlem v Praze 3, Centrum Nagano IV., K červenému dvoru 25a, zastoupené JUDr. Jaroslavem Štrausem, adresa pro doručování: Vegacom a. s., Praha 9, Kolbenova 38a, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi **Okresním soudem v Břeclavi a Městským úřadem Břeclav**, se sídlem Břeclav, nám. T. G. Masaryka 3, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Břeclavi pod sp. zn. 9 C 571/2003, o zřízení věcného břemene „zřizování a provozování podzemního komunikačního vedení“ k pozemkům parc. č. 2061/2 a 2058/2 v k. ú. Charvátská Nová Ves: žalobkyně **TeliaSonera International Carrier Czech Republic a. s.**, a žalovaných: 1) V. P., 2) M. B., 3) V. H., 4) A. K., 5) Ing. A. M., 6) P. V.,

t a k t o :

- I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci vedené Okresního soudu v Břeclavi pod sp. zn. 9 C 571/2003, o zřízení věcného břemene „zřizování a provozování podzemního komunikačního vedení“ k pozemkům parc. č. 2061/2 a 2058/2 v k. ú. Charvátská Nová Ves, **j e s o u d**.
- II. Usnesení Okresního soudu v Břeclavi ze dne 2. 8. 2006, čj. 9 C 571/2003 - 59, **s e z r u š u j e**.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 23. 12. 2008 navrhla žalobkyně TeliaSonera International Carrier Czech Republic a. s. zvláštnímu senátu rozhodnutí sporu o pravomoc (kompetenčního sporu) podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který vznikl mezi Městským úřadem v Břeclavi (dále též „Úřad“) a Okresním soudem v Břeclavi ve věci tohoto soudu, u něhož podala žalobkyně žalobu proti šesti v záhlaví jmenovaným žalovaným o zřízení věcného břemene „zřizování a provozování podzemního komunikačního vedení“ k pozemkům parc. č. 2061/2 a 2058/2 v k. ú. Charvátská Nová Ves.

Ze spisu vyplynuly tyto skutečnosti:

Rozhodnutím ze dne 29. 4. 2002, čj. výst 1138/02/Ve-328 zamítl Městský úřad Břeclav (jako stavební úřad) návrh žalobkyně na zřízení věcného břemene (uložení optického kabelu) na citovaných pozemcích ve vlastnictví žalovaných. Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že o zřízení věcného břemene podle § 91 odst. 3 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů (dále jen „telekomunikační zákon“), mohl Úřad rozhodovat pouze v situaci, kdy dosud nedošlo k zahájení, resp. dokončení stavby.

V daném případě však byl již optický kabel uložen, a to na pozemku, k němuž žalobkyně nemá právo. Takový případ dle Úřadu řeší § 135c občanského zákoníku, a proto Úřad odkázal žalobkyni na soud. Odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu bylo zamítnuto rozhodnutím Okresního úřadu Břeclav ze dne 16. 9. 2002, čj. RRR-1565/02-Ran/52/339, v němž se okresní úřad ztotožnil s argumentací Městského úřadu Břeclav.

Žalobkyně tedy dne 15. 4. 2003 podala žalobu u Okresního soudu v Břeclavi, v níž se domáhala zřízení věcného břemene ke zmiňovaným pozemkům podle § 135c odst. 3 občanského zákoníku. Okresní soud v Břeclavi usnesením ze dne 2. 8. 2006, čj. 9 C 571/2003 - 59, řízení o žalobě zastavil s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Městskému úřadu Břeclav. V odůvodnění uvedl, že rozhodnutí správního orgánu o zřízení věcného břemene podle § 91 odst. 3 telekomunikačního zákona sice zasahuje do soukromého vlastnického práva, jeho rozhodování však tuto povahu nemá. Úřad totiž jedná jako organizační složka státu, kdy jako nositel veřejné moci jednostranně a autoritativně rozhoduje o zřízení věcného břemene: jeho rozhodnutí je tudíž rozhodnutím ve veřejnoprávní, nikoliv soukromoprávní věci. Úřad se přitom může návrhem na zřízení věcného břemene zabývat i jindy, než pouze před zahájením stavby, neboť veškeré atributy rozhodovací činnosti zůstávají příslušnému stavebnímu úřadu zachovány, a nelze s poukazem na jinou proceduru popírat jeho vlastní kompetenci věc posoudit a rozhodnout. Telekomunikační zákon v daném případě výslovně stanoví pravomoc stavebního úřadu ke zřízení věcného břemene a vylučuje tak možnost jeho zřízení soudním rozhodnutím.

Návrh žalobkyně byl poté postoupen Městskému úřadu Břeclav, který jej na základě usnesení poznamenaného do spisu ze dne 3. 12. 2008, čj. MUBR 79707/2008, vrátil Okresnímu soudu v Břeclavi, neboť podle § 147 odst. 2 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), v platném znění nepřísluší vyvlastňovacímu úřadu rozhodnout o zřízení věcného břemene, pokud s výkonem oprávnění již bylo započato.

V návrhu na řešení kompetenčního sporu žalobkyně uvedla, že nejprve podala proti usnesení Okresního soudu v Břeclavi odvolání, ale pak jej vzala zpět, neboť vycházela z toho, že do konce roku 2006 mají stavební úřady podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2005, čj. 5 As 11/2003 - 66, publikovaného pod č. 630/2005 Sb. NSS, pravomoc vlastnické právo pro telekomunikační vedení omezit. Žalobkyně nicméně poukazuje na skutečnost, že se Městský úřad v Břeclavi odmítal tímto názorem Nejvyššího správního soudu řídit. Dále žalobkyně podotkla, že Okresní soud v Břeclavi vydal celou řadu obdobných rozhodnutí, kterými předal otázku zřízení věcného břemene k řešení Úřadu, avšak k odvoláním žalobkyně Krajský soud v Brně vždy rozhodl tak, že po novele § 147 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích už jsou k rozhodování příslušné jen soudy podle § 135c občanského zákoníku. Pokud tedy Úřad nerozhodl pravomocně do konce roku 2006 o zřízení věcného břemene, může o něm rozhodnout již pouze soud. Úřad tedy zaujal oprávněné stanovisko, že k řešení tohoto případu není kompetentní, a vrátil spis zpět soudu; ten však vychází z toho, že ve věci již jednou rozhodl. Tím dochází k odmítnutí spravedlnosti (denegatio justitiae). Žalobkyně proto navrhla, aby zvláštní senát vyslovil, že k rozhodování takových sporů o věcné břemeno je od 1. 1. 2007 příslušný výhradně soud, a aby zrušil usnesení Okresního soudu v Břeclavi, jímž bylo řízení o žalobě

žalobkyně zastaveno. Žalobkyně rovněž navrhla, aby zvláštní senát případně zaujal stanovisko k retroaktivnímu zbavení žalobkyně možnosti jednoduššího řešení podobných případů před Úřadem, k němuž došlo novelou § 147 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc se zvláštní senát řídil následujícími úvahami:

V souladu s § 91 odst. 3 telekomunikačního zákona, resp. § 104 odst. 4 a § 147 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích (který nahradil od 1. 5. 2005 telekomunikační zákon), rozhodovaly do konce roku 2006 o zřízení věcného břemene za účelem pokládky kabelů komunikační sítě, nedošlo-li k dohodě s vlastníkem pozemku, obecné stavební úřady. Jejich rozhodnutí o zřízení věcného břemene podléhala přezkumu ve správním soudnictví (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 5. 5. 2005, čj. Konf 81/2004 - 12, publikované pod č. 676/2005 Sb. NSS; k vyčerpávajícímu odůvodnění veřejnoprávního charakteru rozhodování o zřízení věcného břemene srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, čj. 4 As 47/2003 - 50, publikované pod č. 448/2005 Sb. NSS). Příslušný stavební úřad přitom nemohl zamítnout návrh na zřízení věcného břemene jen s poukazem na skutečnost, že žádost je podána až po provedené pokládce telekomunikační sítě (k tomu viz žalobkyní zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2005, čj. 5 As 11/2003 - 66, publikovaný pod č. 630/2005 Sb. NSS).

Dne 1. 1. 2007 však nabyt účinnosti nový zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), podle nějž o vyvlastnění či omezení vlastnického práva ve veřejném zájmu rozhoduje vyvlastňovací úřad, proti jehož rozhodnutí je přípustná žaloba, kterou projednávají soudy podle části páté občanského soudního řádu, tj. jde o žalobu o nahrazení rozhodnutí správního orgánu, jenž rozhodl v soukromoprávní věci (blíže viz též usnesení zvláštního senátu ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, publikované pod č. 1312/2007 Sb. NSS). Současně se dne 1. 1. 2007 stal účinným i zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění, který novelizoval mimo jiné i zákon o elektronických komunikacích. Počínaje rokem 2007 tak § 147 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích stanoví, že nedošlo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona mezi podnikatelem a vlastníkem nemovitosti k dohodě pro výkon oprávnění podle § 90 odst. 1 písm. a) a b) telekomunikačního zákona (mimo jiné i oprávnění ke zřízení a provozování podzemního vedení telekomunikační sítě) a k dohodě o náhradě za omezení vlastnického práva, rozhodne o zřízení věcného břemene a o výši náhrady vyvlastňovací úřad podle tohoto zákona, pokud s výkonem oprávnění nebylo započato. Předmětná novela doplnila citovaný paragraf právě o onu podmínku „pokud s výkonem oprávnění nebylo započato“. Z toho nelze než dovodit, že počínaje 1. 1. 2007 nejsou vyvlastňovací úřady oprávněny rozhodovat o zřízení věcného břemene podle § 147 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích, pokud již bylo s výkonem oprávnění specifikovaným v § 90 odst. 1 písm. a) a b) telekomunikačního zákona započato. Za této situace je o zřízení věcného břemene oprávněn rozhodnout pouze soud v občanském soudním řízení na základě žaloby podle ustanovení § 135c občanského zákoníku, jež obecně řeší zřízení stavby na pozemku, k němuž vlastník stavby nemá právo.

Jakkoliv lze stávající úpravu v § 147 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích po novele provedené zákonem č. 186/2006 Sb. označit za nesystémovou z hlediska členění práva na veřejné a soukromé, neboť rozhodování veřejnoprávní problematiky zřízení věcného břemene za účelem pokládky telekomunikačních kabelů přesouvá ze správních úřadů na soudy rozhodující v občanskoprávním řízení, a za rozpornou s předchozí judikaturou soudů, není možné jen z tohoto důvodu ignorovat výslovný pokyn zákonodárce. Takovou úpravu nelze považovat za odporující některé mezinárodní smlouvě, jíž je Česká republika vázána a jež by musela být tudíž ve smyslu čl. 10 Ústavy přednostně aplikována. Rovněž nevzniká otázka možného rozporu s ústavním pořádkem, kdy by byl zvláštní senát povinen předložit věc k posouzení Ústavnímu soudu; z tohoto hlediska je rozhodné, že právní řád stanoví orgán (soud), který je k rozhodnutí sporu vedeného žalobkyní příslušný, a nehrozí tudíž stav odepření spravedlnosti. Zvláštní senát se nedomnívá, že by zmiňovanou novelou provedenou zákonem č. 186/2006 Sb. došlo k retroaktivnímu zbavení žalobkyně možnosti jednoduššího řešení podobných případů před Úřadem: předmětná novela pouze na právní vztahy přetrvávající z minulosti aplikuje nový režim vyřizování počínaje 1. 1. 2007; navíc adjektivum „jednodušší“ je poměrně relativní, neboť žalobkyně se vyřízení svého návrhu může domáhat stejně dobře před soudem, jako dříve před Úřadem. Na věc samu nemá vliv ani žalobkyní zmiňované jiné řešení v zákoně č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, kde je v § 17 odst. 2 i po novele provedené zákonem č. 186/2006 Sb. ponechána pravomoc rozhodovat o věcných břemenech po realizaci stavby pozemní komunikace na stavebním úřadu a nikoliv na soudu. Taková rozdílná řešení rozhodování o věcných břemenech, jejichž zdůvodnění nelze nalézt ani v důvodové zprávě k zákonu č. 186/2006 Sb., dávají sice podnět k úvahám nad racionalitou práce zákonodárce, avšak z hlediska řešeného problému nejsou relevantní.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu existujícího ke dni, kdy o věci rozhoduje (usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS). Jelikož v předkládaném kompetenčním sporu nedošlo do konce roku 2006 k dohodě mezi žalobkyní a žalovanými ohledně zřízení věcného břemene k jejich pozemkům, avšak zároveň již došlo k výkonu oprávnění podle § 90 odst. 1 písm. a) telekomunikačního zákona (zřízení a provozování podzemního vedení telekomunikační sítě), nedisponuje Úřad pravomocí k rozhodnutí o žádosti žalobkyně o zřízení věcného břemene. Proto zvláštní senát vyslovil, že rozhodnout o věci označené ve výroku přísluší soudu.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení okresního soudu, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Okresní soud v Břeclavi pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. dubna 2009

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu